

Seyran Səxavət

Uşaq vaxtı kenddə-kəsekədə çalanganların ,quzğunların başına yiğisidəyişti...şair lesi-görməmişəm- at, eşşək,tükkü, çəqqal lesi-ancaq şair lesi görməmişəm-ənənə yeri-göyü yaradan Al-laha ki,görməmişəm.Əger kimse şair lesi görübse,mənə zəng eləsin, söhbat eləyək; mənim mobil nömrəm: 050-313-13-28-dir.

Mən şair lesi görməsem də, onu təxminən bilirsınız nəyə bənzədiyəm?Kasibin bəxtində...Elə diqqət et-seniz, kasibin bəxti de şairin lesionə oxşayır.Ancəq bu cümlələri oxuyan bir ağıllı məndən soruşa ki,görmədiyin şeyi ne təhər oxşadısan, boğazım quruyacaq, cavab verə bilməyəcəm, qalacam gözlərimi döyə-döyə...

Sən də çox dərinə gedirsin eee...bəlkə heç soruşan olmadı...Soruşan olsa da, olmasa da, mənə elə gəlir ki, oxşayır...ancaq oxşadını yoxdu, oxşadını...

Vağzalda taksi dən düşüb ətrafa boyylanmaq isteyirdim ki,ne tehər üstüme cumdusa, eger o təhərlə mənə toxunsayıdı,kəlle-mayallaq olmuşdum.Məni qucaqlayıb ne təhər sixdi-sa, suymış çıxdı.

-Qardaşım xoş gelib, səfa getidi...Bu gün hardan doğub belə, ay Allah?

Əlini qoltuq cibinə salıb eyneyini çıxardı,tələsik gözüne taxib məni başdan-ayağa süzdü:

-Hə...sənən...sənən...doğrudan sənən...

O üzümdən, bu üzümdən marçıl-dadanda ətrafına boylandı, yəni ki, görürsünüz də, mən kiminle öpüşürəm...

İki daşın arasında onun məndən həmişə nece gileyli olduğu qulağında cingildədi:-,Elə hey deyiller dəstün ordan keçdi, dostun burdan keçdi...Noolar, ay vijdansız, bir dəfə də biz tərəfdən keçəsen ...bir bizim də qapını açasən..."

Bir-birimizə böyük ərkimiz var, halal-hüməmet...ikimiz de Bakida ali təhsil almışiq,o, politexnik institutunda, mən Sergey Mironoviç Kirov adına Azərbaycan Dövlət Universitetində.Birinci kursun əvvələrində filarmoniyanın çayxanasında bir-birimizə quşumuz qonmuşdu, tanış olmuşduq, el vermişdik.İndiki kimi yadımda-di,gülmeli də olsa deyəcəm, mən ona el uzadıb dedim:

-Gənc şair...Seyran...Seyran Xanlarov...

Onda hələ Seyran Səxavət deyildim...Və qoltuq cibimdən dörd qatlaşdırıbmı,,Azerbaycan gəncləri"

qəzetiñ çıxardıb „Bizim arx " şeirini göstərdim:

-Özüm yazmışsam,-dedim.

Qəzeti alıb şeiri iki dəfə oxuyan-dan sonra dedi:

-Qəşəng şeirdi...

Sonra da adını dedi:

-Mənim də adım Həmid, Həmid.

Elə şirin idi ki...Lap bal kimi.

O vaxt filarmoniyanın çayxanasında tanış olanda ikimizin otuz altı yaşı vardi-elli-əlliye.İndi isə, yenə bayaqki kimi desək, ikimizin səksən yaşı var-yenə elli-əlliye.O öz rayonunda çox tanınmış, hörmətli bir adam idi, mən de Azərbaycanda...

Bir-birimizə nece sarılmışdıqsa, bir de duyuq düşdük ki, camaat bize baxır-ele bil bir az da utanan kimi olduq; sizə zarafat gəlməsin-bayaqki tərzdə desək, (elli-əlliye) qırı dörd il keçmişə qayitmişiq-biz hələ yaxşı qurtarmışdıq.

Heç vaxt axırıncı tikəmizi bir-birimizdən əsirgəməmişdik-tələbə tike-sinin bərekətini bir Allah bilir, bir də tələbə olanlar.Tələbə ilə Allahın oxşarlığına bax eee...O dövrün tələbə-ləri hamısı bizim kimi idi, bir-birinə gözlerinə yağıntı yedizdirirdilər, aramızda firtiq qapan cücelər civildəmir-di, görəməşim. Təylərində bir-birimizin sağlığı-soldışı olmuşuq, bö-

ŞAİRİN LESİ-KASIBIN BƏXTİ,

HEKAYƏ

yüklerimiz de bir-birini tanıyır, onları kiçiklər- biz tanış eləmişik; doğuldugumuz, göz açdığını kəndlərin arası üç yüz kilometrdən bir az çox olsa da, xeyrimiz-şerimiz bir olub.

Bu mələset hoqqalarından kənara çıxıb dilimini yanmasından qorxmada onu da kişii kimi dilime getirədim ki, bir-birimizdən ötrü həmişə darixmişq və bu, bize bir-birimizdən qopmağa imkan verməyib, biz də qopmamış. Heç birimizin yalanla tanışlığı yoxdu...olmayıb...

Biz üç qardaş olmuşuq-mən, Həmid, Həqiqət...Heyif ki, bizdə Həqiqət adını qızlara veririk...Bu baxımdan biz iki qardaş, bir bacıyıq...Bəlkə də buna görə bir az acıçıq...Bizim kimi miliər etiacı deyirlər...Deməli, adam eti yeyən adamlar da var.Yoxsa onlar bizim etimizin acı olduğunu hardan birlərlər, hə?!Adam yeyənlər...

...Həmid elə gen-bol hal-əhval tutdu ki...Kiçik ailəmi, böyük ailəmi...Elə bil ki, uzaq olsun,otuz yedinci ildi və ona xüsusi tapşırıq verilib ki, bu nəslisi-kökü tam araşdır, görne var, ne yox-bax, heyle...Həmid özüm kimi, özüm də Həmid kimi yaxşı tanıldıguna görə dedim:

-Qaqa, birinci gedek ağbirçeyi-ağsaqqal görək...çünki ne səne etibar var, ne də mənə...bir də gör-dün...he...sonra hara deyirsən gedek, ne deyirsən eliyək.

Razılışdırıb.

Həmidgildən çıxıb onun xidmeti „Qaz-24-Volqa“ maşınınə oturanda atası da, anası da bir ağızdan dedilər:

-Axşam evimizə gelərsən ha-aal...Doyunca səhəbət eliyərik...

Ağzımda nəydi ki, onların sözündə çıxam-Həmid olsayıdı ne vardi?

„Həmid olsayıdı ne vardi...“deyəndə ki...O mənim üçün on səkkiz yaşı tələbə Həmid idi-ancaq mənim üçün ; kişinin oğlunun tabeliyində üç yüz-dən artıq adam işləyirdi, hamisi da „yetmiş ikinci millet“- şöfərlər-sizə zarafat gəlməsin, avtobazanın reisi idi, sözü hər yerde keçirdi. Əlqərez, yuxarıda dediyim yetmiş ikinci mille-tin lideri idi.

Bir-i gündən sonra təbiət mayın axırına çıxacaqdı-buraların yaxşı vaxtıydı.Açıçı, bu yerlərin üzünü ağ edən iki nəfər idi- aprel və may.Və bu da bir Həqiqət idi; Həmidin, mənim bacıımı Həqiqət yox ha...ele bu üç nöqtənin biri boyda Həqiqət.

Dolaylarda dolana-dolana gelib mənzil başına, daha doğrusu, hadisə yerinə çatdıq..,Hadisə yeri“ sözleri bilməzden, tesadüfen dilime gəlmışdı.Ancaq sən demə bu, tesadüf deyilmiş və burda hadisə oldu-hadisə olandan sonra buranı hadisə yeri adlandırmıştı kimsə bize qadağan edə bilməzdi.Ancaq ağlıma da gəlməzdi ki...

Bura böyük təpə də demək olar, məsələn, Qarabağda Mengələnata təpəsi kimi, kiçik bir dağ da demək olar və heç kəs də təəccüblen-məz.Burdan baxanda rayon mərkəzi-yaşlılıqlar içine qırq olub batan evlər ovucun içindeki kimi görünürdü.Bu kiçik dağını, böyük təpəninə de-yək,yamacındaki yeməkxana ele bil ki, tikili deyildi, sanki bir ağaç kimi burda bitmişdi- ele yaraşırkı ki...

Hündür boylu, qırı-qırı beş yaşlarında yaraşılıq bir oğlan qabağımiza yeriib, „xoşgeldin“ elədi, Həmidle el görüşüb təəccübələ mənə baxdı, elə bil ne isə tərəddüd elədi, yalnız Həmid him-cim eləyəndən sonra mənə də el verdi:

-Xos gelmisiniz, həmişə siz gəlesiniz.Sizi televizorda görməşəm.Həmid sizin haqqınızda çox danışıb, çox...

Özümdən asılı olmayaraq çönbərənən əsirgəməmişdi-kimənən baxımda yəzdi ki, „gözünən içine qəder yalan deyir.“Sonra bu „ekran“ ikinci görüntüsü gəldi, „ek-ran“ tutqunlaşdı, əsəbləşdi-şərh-siz.Üçüncü görüntündə isə belə yazılı-

mışdı:,,Sən niyə hırsınlırsən ee, adamdı dəe, yerini şirin eləyir“ və sonra televizorun ekranı söndü, ora may güneşinin işığı dündü-ışığı o qədər güclü idi ki, artıq orda yazılını oxumaq mümkün deyildi...

Keçib əyleşdiq.Dünya şöhrətli Hollandiya rəssami Van Qoq Kasibçi-lik ucbatından en çok sarı rənglə işlədiyi kimi, təbiətin en böyük rəssamlarından olan may ayı da harınlıqdan en çok yaşıl rənglə işləyirdi.Bu yaşılığın tərəsindən bülbüllerin yoxluğu sinəsinə yatan bir Qaratoyuq səsini başına atıb elə zəngülələr vururdu ki, deyirsən bəs oxuyan yaşıllı torpağın özüd.

Qaratoyuq bu yumşaq qu tüki kimi yaşlılığından içində qara yırıq kimi görürdü və adam bu qara yırıqdan vahiməyə düşdü.Birdən elə bildim ki,Qaratoyuq mənim fikirləşdiklərimi eşidir, təkrar edirəm, e-şidi.Quslardan nə desən çıxar, axı adamlara baxanda onlar Allaha daha yaxındırlar...və Qaratoyuqdan utandı...Qaratoyuq neyirdi ki...oxuyurdu...ancaq mənim Qaratoyuqdan utandığımızdan heç kəsin xəbəri olmadı-heç Qaratoyuğun özünü də...heç Həmidin də...

-Ne fikrə getmişən yenə, qardaş? Həmid üzümə baxdı və sualının cavabını gözlemədən - ne yaxşı gəldin, evdekilər dərəcə sevindil,-dedi.

-Elə mən də sevindim... Gör eee, axırıncı dəfə görüşdümüz yadımlanın çıxıb,-dedim.

-Mənim yadımdadı...-Həmid əlini ciyinmə qoydu.

-Ne vaxt görüşmişük?

-Özün tap,-Həmidin elə bil ki, tərslili tutmuşdu.

-Demirən heç demə,-Mən onun tərsliliyi vecime almadım, -Yoldaş Hacıyev demişkən, "100 qram vuran kimi yadımıza düşəcək".Heç sən də bilmirsən , deyəsən...

-Həmid, məni dolamışan, hə?..

-Nə dənişən, qardaş, sənə do-layan sənin gününə düşsün,- Həmidin səsində və üz-gözündə şirin, erk-yanə bir hikə də gőzümə dəydi,-do-lamaq nədi, ağızməyər... sən mə-nim üreyim-sən... Səni başa salmaq isteyirəm ki, rüştə, indiki halda şirinlik, həyatımızın rəhnidir. Hə... şirinlik, insanlar arasında ünsiyyət de-məkdi. İnsan ünsiyyətsiz nece yaşa-ya bilər... Bayquş kimi tek qalar... təkənlər... qapısını bir kimə açmaz, badi- sebadan qeyri...

-Həmid, sən zarafat eliyirsən, yox-sa...

-Zarafat-zad belə ciddi səhəbət vaxtı heç nəyə yaramayan bir şəydi.

Həmid yavaş-yavaş öz parlaq nit-qi və gözəl mənşəyi ilə məni də öz tə-rəfəne sürüyürdü. O, zarafatla ciddiliyin arasında sanki oyun çıxarırdı. Zarafatla ciddiliyin arası indiki halda et-le dırnağın arası qəder olardı. Ve Həmidin orada şirin-şirin meydangılır etməsi mənə möcüze kimi gelirdi. Bax, bu möcüze ilə üzbeüz dayandı-ğın halda Həmidden sorusundum:

-Yaxşı, yaxşı...başa düşdüm, başa düşdüm...Qoy olsun şirinlik, ün-siyyət, humanizm... olsun... İndi bir sualıma cavab ver...

Bələ anlarda Həmid həmişə mə-nim sözümüz kəsirdi, halbuki buna heç bir ehtiyac yox idi.

-Eşidirəm, sualını ver,-dedi.

-Bax, o deyirsən ee, şirinlik, şirinlik... Bu şirinliyin məbləğini deyə bili-lərsən neçə manatdı?

-O baxır hansı şirinliyə...onun qradusuna...dərəcəsinə...

-Necə yeni baxır şirinliyə...-de-dim.-dərəcəsinə...

-Qardaş, hər şeyin bir qanun -qaydası var də... Gedib oturmus-nuz Bakıda, buralardan xəberiniz yoxdu... A kişi, ay qardaş, ay tovariş, -güləmk

Həmidi tutmuşdu,şirinliyin üç nö-vü var, üç cür şirinlik var, həresinin de öz məzənnəsi var.

-Həmid...

O yene sözümüz kəsdi:

-Bir dayan görek, qonağımız gə-lir.

Həmidin onsuz da gözü yolda qal-mışdı, ele hey o tərefə boyanırdı; tə-ləsik ayağa durub, özü demişkən, qo-nağın qabağına yeridi:

-Xos gəldin, qardaş, xoş gel-di...Gəl çıx də...sarfamız qarışdı axı.

Həmid onun qoluna girib mənim yanında otuzdurun kimi dedi:

-Taniş olun.

Gələn adam mənə el verib güle-gülə -bu ,gülmekdən daha çox hırtıl-damaga oxşayırdı-dedi:

-Bu boyda rayonun prokuroru, yoldaş Qulamov... Ha-ha-ha-haaa.

Mən ağızımı açmaq isteyirdim ki, rayon prokuroru yoldaş Qulamov ağı-zımı yumdu:

-Sizin özünüz təqdim etməyə eh-tiyac yoxdu, canım,-birbaşa keçdi „sən“...- Səni yaxşı tanrıriq...ha...ha...haaa... Üç-dörd gün evvel televiziyadakı çıxışına baxdım,-cö-nüb Həmide baxdı,-yaman dedi müellim, ləzzət elədi...

Həmid günahkar kimi gözlerini döyəldə:

-Mən baxmamışam. Sonra eşit-dim ki, çıxış eliyib. Nə dedi ki?- yoldaş Qulamova üz tutdu :

-Əşşə, yaman dedi ee... Ne təhər güldümə, barmagımı kəssərər, xə-bərəm olmazdı...Deməli, müellim ağı-zıni açıp danışan kimi aparıcı deyi: „Seyran müellim, ora mənim yaralı yerimdi.“ Müellim gözünə döndüyüm de yüngülvarı əsələşib dəki, ay qız, bayadın nə deyirəm-sə, deyirəm ki, ora mənim yaralı yerimdir. Ağızımı açmağa qoymur-san... yaralı yerimdi, yaralı yerimdi... Sənin heç bir salamat yerin yoxdur? Ne təhər piqqıldadımsa...Ondan sonra aparıcı qızı dediyim sözlərə gülüb... yoxsa mənə xoş gəlmək üçün belə dəyər, heə...

-Necə xəberim olmayıb ee...-Həmid peşmanlığını bildirdi...

Mən yoldaş Qulamovun sıfetinə, gözəlti də olsa, nə qədər diqqətlə baxımdısa, orda heç ne oxuya bilmədim. Onun sıfeti mənim orta məktəb-də oxuduğunu illərdəki qaralama dəf-tərindən oxşayırdı. Bir sual məni şapa-lağın altına salandan sonra təpikləyi-ridi əməlli-başlı.Yoldaş Qulamovun gülməyi sir-sifetində görünmək bilmirdi, ancaq səsindən bilirdi ki, bu adam gülür. „Göresən, yoldaş Qulamov həqiqətən mənim televiziyada aparıcı qızı dediyim sözlərə gülüb... yoxsa mənə xoş gəlmək üçün belə dəyər, heə?

-Yoldaş Qulamov, doğrudan mən dediklərini gülürdün?-sorusudum.

</div

YALTAQ QUZU VƏ BARİSİQ

Onlara qoşuldum:

-Həmid,-dedim,- günorta yeməyinin vaxtı...amma bu boyda yeməkxanada heç kim yoxdu,-təcəccübüm sir-sifetimdən şorhaşor töküldür.

Həmid dedi:

- Yoldaş Qulamov belə məsləhət gördü,-çevriliy yoldaş Qulamova baxdı və dedi ki, özümüz olsaq yaxşıdı, bu boyda kişi Bakıdan durub bi-zə qonaq gəlib... Bəs bizim kışılıyimize ne gəlib? Yəni bir restoran da bağlatdırı bilmerik?

Rayon prokuroru yoldaş Qulamov cənub mənə baxdı, mənə elə geldi ki, deyəsen mən-dən bir təşəkkür gözləyirdi. Mən onu çox göz-lətmədim və onun xatrlaya bilmədiyim sifetinə iştirakla kifayətləndim. Deyəsən, o da narazı qalmadı

Bayaqdan restoranın müdürü üç dəfə gəlib ki,yoldaş Qulamov, ürəyiniz nə istəyir, deyin bişirək. Gördüm ki, yoldaş Qulamov restoran müdürünin bu -get-gəlindən həzz alır, canına sarı yağı kimi yayılır- ancaq dördüncü dəfə gələn-də bezdi:

-Bir şey lazımlı olsa, deyərik... get...

-Baş üstə, göz üstə, yoldaş Qulamov...

Təndirdə qızardılmış əmlik quzunu qədim br məcmeyidə gətirib stolun üstüne qoydular.

-Mələməmiş quzudu...-yoldaş Qulamov dedi,-hələ dil açmamışdı,-əlavə etdi.

Mən yənə bayaqqı kimi irişməli oldum, elə irişdim də... Ve mənə elə geldi ki, bu mələmə-mış, dil açmamış quzu özünü dünyadan ən xoş-bəxt quzusun hesab eliyir ki, onun etindən rayon prokuroru yoldaş Qulamov da yeyəcək. Yaltaq insan çox görmüşdüm, ancaq yaltaq quzu gör-məmişdim.... Əger heyvanlar da yaltaqlıq ele-yirse, demək ya dünyadan axırıdı... ya da ki axıra bir şey qalmayıb... üç-dörd addim... üç - dörd qarış... üç - dörd...

-Mülliim, ürəyin nə istəyir, denən bişirdi-rək... - Rayon prokuroru yoldaş Qulamov restoran müdürünin ona verdiyi sualı üzü mənə tə-rəf doğrayıb tökdü və cənub qədim məcmeyi-nin içindəki qıpçırmızı qızardılmış nakam və yaltaq quzuya elə baxdı ki, deyəsən lap ağızının suyu axdı.

Mən üçüncü dəfə irişdim və hiss elədəm ki, deyəsən irişmək rayon prokuroru yoldaş Qulamova azlıq eləyir, o qədər də sinəsinə yat-mır;odur ki, dedim :

-Yox... yox..Nə danışırınız, çox sağ olun...

Hər şey elədi.. Sağ olun... Sağ olun...

Bu sözləri dilime getirdim, ikisi da eşitdi, ancaq özüm eşitmədim.Mənə elə geldi ki, yavaş-yavaş restoran müdürüne və Həmidə oxşayı-ram... Bu nakam və yaltaq quzuya oxşayıram ..və yer ayağımın altından qaçı, havada yelle-nə-yellənə qaldım...

Rayon prokuroru yoldaş Qulamov növbəti dəfə guruldu, elə yağıdı da:

-Götürün vuraq ee, mülliim... Bu yaxılarda sizin şairlərdən biri azib- təzib gəlməmişdi bura... nə təhər içirdim, işəni maşına basıb göndərdim düz Bakıya... Götür, götür...

Bayaqdan mağıl havada yellənə-yellənə qal-mışdım, rayon prokuroru yoldaş Qulamovun bu gurultusunu, dalınca da yağması yelləndiyim kəndi keşdi və düşdüm dərənin dibine, görən də olmadı... Ancaq sonuncu hərəketimi rayon prokuroru yoldaş Qulamovdan, dostum Hə-middən başqa uzaqdan durub oğrun -oğrun bi-zə tamaşa eləyən restoran müdürü də gör-dü:mən ayağa durdum, elimdəki araq dolu rum-kani qıpçırmızı qızardılmış nakam və yaltaq quzunun ayaq üstə dayandığı qədim, böyük məc-meyi-yə çırpıb ordan uzaqlaşdım və dəli kimi üzü aşağı, Bakı yoluna tərəf yol aldı. Bu, get-məkən, yeriməkən daha çox şumerlerin kəş etdiyi təkər kimi diyrənləmeye oxşayırdı - Mən bu enişi getmirdim, diyrənlərdim.

Diyirlənə - diyirlənə gəlib çıxdım prokuror, yoldaş Qulamovun işlədiyi rayondan çoxlu yoldaş prokuror işləyən gözəl paytaxtımız Bakıya gedən yoluñ üstüne. Rayon prokuroru yoldaş Qulamov heç vaxt mənim dalımcı gəlib məni geri qaytarmağa cəhd eləməzdı, dəha doğrusu, özüne sişşdirməzdı, eşidən - bilən nə deyərdi? Həmid də onu gözəlcə biliirdi ki, mən haqlı olduğunu biləndə dədəm də gəlsə xeyri yoxdu. Əslində isə bu, tərslik deyildi, dərslik id-i-ehtiyaçı olan adamlara dərs vermək, onlara adam ba-lası olmayıñ yolunu göstərmək; onlar adam ba-lası olacaq, ya olmayıacaq, bu, qalır onların qey-retinə - adam balası olmaq qeyret məsələsidir.

Neçə maşına el qaldırdım, heç birisi saxla-

madı - mən də elə bilirdim məni tanıyırlar, məş-huram. Qanımın qaralığı üzüme çıxmışdı. Bu iki daşın arasında rayon prokuroru yoldaş Qulamovun sıfətini harda gördüyüüm xatırladım, dəqiq yadına düşdü : qonşumuzdakı qəssabın üstündə et doğradığı kötük... Həə... deyirəm axı, mən bu sıfəti hardasa görmüşdüm də... Göz yaddaşım çox güclüdü...

Göresən rayon prokuroru yoldaş Qulamovun bərk içirdikdən sonra maşına basıb Bakıya göndərdiyi şair də mənim yerime olsayıdı belə hərəket eləyərdi? Mənim kimi araq dolu rumka-nı qızardılmışnakam və yaltaq quzunun ayaq üstə dayandığı qədim, böyük məcmeyi-yə çırpıb çıx gedərdi?...Yoxsa yoldaş Qulamovu yola ve-rərdi? Bərk inandım ki, leş maşına basılıb Bakıya göndərilen şair də mənim yerime olsayıdı belə eliyyərdi-inanmasaydım, daha doğrusu, özümü inandırmassaydım çatlayardım ortam-dan, qalardım rayon prokuroru yoldaş Qulamo-vun işlədiyi rayondan Bakıya gedən yoluñ ortasında...Ancaq kimse içimə bir şübhə toxumu da atmışdı, içimdəki toxum yavaş-yavaş cürcəmek isteyirdi-mən bilən bu toxumu mənim içimə rayon prokuroru yoldaş Qulamov atmışdı- təkəcə ondan şübhənərim, Həmidden şübhənəsi deyiləm ki?...Ancaq imanımdan da muğayat ol-maliyam - imanım Allah əmanəti...

Bir anlıq mənə elə geldi ki, el qaldırdığım maşınlar mənim yanımı çatanda sürtü bir az da artırdılar və bu, mənə qəribə gelirdi - qor-xurdular ki, yanımdan keçəndə maşının qapısı-nı açıb özümü içəri dütərəm? Ne bilim, vallah, adamlardan nə desən gözləmək olar və bu, mənə gülmeli geldi...

Mən öz işimi görürdüm, böyrümdən şütfüüb keçən maşınlar da öz işini:mən əlimi qaldırdı-dım ki, „saxla“, onlar da yanımda keçib gedir-dilar ki, „saxlamırıq“.

Bir de gördüm ot yüklenmiş bir üçtekərli mo-to-siklet gəlir-elacım kəsilmədi, yeridim moto-sikletin qabağına, əlimin ikisini də qaldırdım :

-Saxla, saxla ...
O da saxlayıb səsini atdı başına :
-Ay qardaş, məni xataya salmaq isteyirsən? Məni evdə on iki uşaq gözləyir ee...

-Neçə uşaq?
-On iki...
-Allah saxlaşın...ay maşallah...
Motosiklet sürən könülsüz, „xalaxətrinqal-masın“ dedi:
-Allah sizinkiləri də saxlaşın... - Yəni sən mənim balalarıma alqış eləyirsən, mən də se-ninkilərə...
-Sağ ol, - dedim.
-Şən de sağ ol, - dedi və barışdıq.

Təzə tanışımın sıfəti mənə tanış gəlməsə də-sifətin tanış gəlməsinin birini gördük də - quşum qonmuşdu ona, nəsə bir doğmaliq hiss eləmişdim.
-Doğrudan on iki uşağı var?
-On iki imam haqqı,-dedi.
-Şən on iki imam?
-Vallah... - gülümsündü, - and içənde ki, and olsun on ikisinin də canına, elə bilirlər on iki imama and içirəm...

Men onun tərkində oturmuşdum. Birdən motosikleti saxladı, düşdü, diqqətə üzüme baxanda gördüm üz-gözündən nur töklür. Ürəyim-dən keçdi ki, göresən təzə tanışımın üz-gözündən tökülen nurdan ovuc - ovuc görürüb rayon prokuroru yoldaş Qulamovun üzünü yusan bir şey çıxar?... Neyəse oxşayar? Bu sualın cavabı bəndəlik deyil, ancaq Allah...

O, bir də meni başdan ayağa süzəndən sonra dedi :

-Saa yaman quşum qonub, gedək bizə...bir az dincəl, sonra yola salaram, gedərsən Bakıya.

Təzə tanışımın darvazasından içəri girəndə gördüm ki, uşaqların səsi toyuq - cücenin səsi-qarışb qeyri-adı bir xor,, kapelasi"yaratmış- di. Qızmış, lələklərinə arxasında daraqlamış Həştərxan xoruzu da ortalıqda xoruzlana-xoruz-lana bu xora qoşulurdu :

-Qur... kur... kur.. kur... kur... - solo oxuyurdur.

Rayon mərkəzində kənd həyatı , bütün dəm - dəstgahınyan... Deməli, mənim təzə tanışım əsl kəndçi idi - təpədən - dırnağa.O, samova-ra od saldı, ancaq stekana qənd salmadı, həle tez idi -alışdırıcı, sonra maşa getirib qarışdırıcı, arvadı -yari evdə idi, küsüb getməmişdi ki, kim-sə gəlib onları barışdırınsı...

Əvvəl çay dəstgahı geldi-bütün kənddə- ke-səkde olduğu kimi;sonra həyat çolpasından çı-

ğırtma- yanında da sağdışı-soldışı, tut araqı, bulaq suyu.Bir şüşə tut araqını el-əle verib iç-dik, üstündən dədə-baba qrafinkasının bir bu-laq suyu...

Təzə tanışımın həyətində torpaq qaynayırdı-torpağı bahar qaynadırdı.Çay dəstgahı qabaqlar radioda verilən muğam dəstgahı qəder uzanmışdı.Denən, bu üç saatda mənim təzə tanışım bircə dəfə də olsa soruşdu ki, ay qonaq, kimsən, nəcisen, hardan gelib hara gedir-sən? Ay tövbe, bir kəlmə də...Üç saatdan cə-xdu ki, bir yerdeyik, evində oturub kişisinin çörəyi ni yeyirəm-adımı da bilmir, heç mən də onun adını bimirəm, o deməyib, mən də soruştırmamı-şam.

Təzə tanışımın on iki uşağından yeddisi oğlan idi, beşi qız-yeddi qardaş bir bacı söhbəti burda işə yaramırdı, burda yeddi qardaş beş bacı söhbəti kök atmışdı...

Çay ve yemək dəstgahından sonra usadılarınan görüs dəstgahı başlıdı; melum oldu ki, on iki uşağı hamisının arasında bir yaş fərq var ; uşaqların tən yarısı, yəni altısı ekiz olaraq dünyaya gəlib, yerde qalan altısı isə tek-tək. Yəni ekizlər o gelişti pozublar- onların arası on- on beş dəqiqə çəkib. Və o da məlum oldu ki, oğlanların beşi polis, biri məhkəmə, biri isə prokuror olmaq istəyir. Qızlardan isə üçü müəllim olmaq istəyir, ikisi isə uşaq bağçasının müəllidi - bax, sosial istək belə idi. İnşallah... Allah qismət eləsün...

Vaxt keçirdi, Bakıya getməli idim. Yeni tanışımın uşaqlarının on ikisini də tut ağacının altında sıraya düzüb, bir-bir öpərek saçqollaşdım. Evin xanımına da təşəkkür edib, motosikletə əyəledim və tırıldıya-tırıldıya avtovağzala təref götürüldük. Motosikletin tırılıtsı kəsilən kimi biz avtovağzala çatdıq. Motosikletdən düşmən yeni tanışma dedim:

-Al bunu... mənim vizit kartımdır... Burada adım, iş yerim, ev telefonum, iş telefonum ha-misi yazılıb... Nə vaxt Bakıya yoluñ düşsə, gel görüşə...Yaxşımlı?

-Yaxşı... yaxşı... Allah qoysa,- təzə tanışım dedi.

-Bəs sənin adın nədir?-Mən soruştum
-Adım Həmiddi...

-Həə? -Təcəccübəndim,-Həmid?

-Hə... nədi ki?

-Heç, elə-belə...dostumun adıdi, -mən dedim.

-Lap yaxşı, -elə bil ki, dostumun adının Həmid olması təzə tanışımın üzəyinə olmadı-mənə elə geldi...

-Yaxşı, Həmid, demədin nə işlə maşğul-san?-Bundan sonra təzə tanışım yox, Həmid deyəcəm.

-Mən...mən takside işləyirəm...taksi...,"Volqa" maşınınında bir gün mən işləyirəm, bir gün de ismənşikim -iki nəfərik...

Dostum Həmid gəlib durdu gözümün qabağında, nədənse başını qaldırb üzüme də baxmadı; mən də fikirləşdim ki, baxmir, dünəndən baxmasın, heç baxmasın.

-Həmid, sizdə avtobazada hamının smenşik ki olur?

-Yox, o baxır adamina...Taksi Həmid dedi.

-Yaxşı...Avtobazanın müdürü sənin on iki uşaq atası olmağını niyə nəzərə almır? O müdür kimdi, haralıdı?

-Oz rayonumuzdandı... Onun da adı Həmid-di... Adaşıq...

-Həmid, adaşın nə təhər adamdı?- Mən soruştum.

-Bele baxanda pis adam deyil...Başqaları ile müqayisədə insaflı adamdı...Siz oturun, mən indi gəlirəm,- taksi Həmid dedi və getmeyin-yən qayıtmağı bir oldu. Bax, o göy taksi Bakıya işləyir, üç adımı var... Siz də qabaqda oturacaqsınız, rahat gedərsiniz.

Göy maşına yaxınlaşanda taksi Həmid əlindeki tor zənbili mənə təref uzadı dedi:

-Apar uşaqlara, üç-dörd dənə kənd çolpası-dı, arvad tez-tələsik pöşdədi, yoldu, tərtəmizdi.

-Ay Həmid, nə xəcalet verirsin axı?

-Xəcaletdə sənin istəmədiklərin olsun, - dedi Həmid və o saat rayon prokuroru yoldaşı Qulamovun et taxtasına oxşayan, yox, et taxtasının özü kimi olan sıfeti gözümün qabağında dalgalandı. Elə bil ki, gözlərimə tüstü üfürdülər...

Taksi Həmidlə iyirmi ilin dostu kimi qucaq-laşış arınlıq, kohne dostlar kimi bir-birimizə el eledik...Təzə tanışlar kimi yox... kohne dostlar kimi.

Avtobazanın rəisi, iyirmi illik dostum, qardaşım Həmidin gözündən iraq... Gece saat on

ikiyə beş-on dəqiqə qalmış eve çatan kimi ar-vad dedi ki, Həmid bayadın üç -dörd zəng eləyib, deyir, nigaranaq.

Əlimdəki tor zənbili arvada verdim:

- Al... kənd çolpaları...Həmid verdi,-doğru-dan da Həmid vermişdi, intəhası, arvadın tanidi Həmid yox, mənim təzə tanışdım-yəni yalan yox idi.

-Nə yaxşı, Həmid səni belə tez buraxdı, on-nan çıxmayan iş?

- Sabah işdə olmaliyam, çox direşdi, an-caq...

- Həmidgil ne təhərdilər?

Arvad dördterəli hal-əhval tutdu, hamisini yazsam, gerək bir-iki verəq də uzadam; mən də qısaltmağı sevən adam, düz gəlməz.

Teléfono zəngi çaldı, rayon zəngi idi. Arvad telefonu tər